

הכונם פרק ששי בבא קמא

סב.

עין משפט נר מצוה

ה' ע"ב ש"ל מ"ז וכו' ה"ש
ל"ל למוקד וכו' מש"ס
לעיל ד"ה פלגא ט' ט' ש"ל
מ"ז, א שבעות מ"ז;
(ד' ז"ב מ"ז; ט' ש"מ כ"ב);
י' ג' ש"ל ל"ג כהנא
לעיל.

רבינו הגנאל

בעי אמימר אליבא דאמן
דיינין דינא דינא
דמסורות עשו תקנת גגול
במסור ומשתבע הנמסר
ושקיל, אי לא, ועלמה
בריק. וקומא לן לא תיקן
דממונא לקילא ולא
משתבע ולא שקיל רבא
מיד, וראינו שפסק רבינו
הגאון בספר שביעות
נשבע כמה נעשו נוטלי מן
המסור חצי מה שנשבע,
דקימא לן ממונא הנוטל
בספק חולקין, ותיקו
דמונא ספק הוא, ובהרי"ק
אמרין המסור הוא כמ"ד
אבות נתיקין ולא קנסא
הוא אלא ממונא הוא,
והוא מפורש בחזקת
המסכת, ולא עוד אלא
הדיוקן סוגיא דשמיטתא
במסקנא עשו תקנת גגול
במפסיד ממונא חבירו
בידיה, ונשבע ושקיל
ההוא גברא ממון חבירו
בכספתא דחבריה וכו'.
בש"ס פ"י בעיטה שהיא
רפיסה ברבא, בכספתא,
פ"י ארנן שמשימין שם
הכספין, א"ל רב יומר רב
אש טענה כסא דכספתא
בבירה מאי אמר ליה
זינא אי אינש אמיד הוא
וכו', פ"ח ז"ל ש"מ
מינה עשו תקנת גגול
מפסיד ממונא חבירו
בידיה, וירושלמי. חד בר
נש אפקיד בחריה חבירו
חד שק צידו ואירעו אונס.
הדין הוא אמר סינין הוא
מלא ואירו הוא אמר
מיטכפין הוא מלא. אתא
עובדא קומיה דרב ואמר
הרי זה נשבע נוטלי. ר'
יוחנן בעי מהו שישבענו
דברים שאינם ראויין לו.
נשמענה מן האר אריסה
דבר זיוא אפקיד גבי חד
רב נש ליטרא דהרבא,
מית בר זיוא ומית אריסה
דבר זיוא. אתא עובדא
קומיה ר' ישמעאל בר'
יוסי אמר מאן לא ידע דכל
מה דאית ליה לאריסה
דבר זיוא. דבר זיוא הוא,
דיתיהבן לבניו דבר זיוא.
היה ליה לבר זיוא בנין
רבן רבין ובנין ר' ז' ר' יקין
אמר ר' יסבן רבן רבא
פלגיא (ומאן) [וכד]
דדיקא רבן יסבן פלגא.
(דמרי) [דמרי] ר' ישמעאל
בר' יוסי. אתא עובדא
קומיה ר' חייא אמר אי
מאן מן הדא ליתא את
שמע מינה כלום. ויתיהיב
לבוני דאריסה, אמר ליה
מריה דפקידונו כבר היית
פלגא. אמר ליה מה שנתת
על פי ב"ד נתת, ומה
שאתה נתת על פי ב"ד
אתה נתת. מהו דיימרוין
בנודי דאריסה לבנוני
דבר זיוא הווי לן מאן
דבר זיוא למיטר
לחן מה שנשבע על פי
עמכו. יכלין למיטר להו
צמיאה מצאנו. אמר ר'
יצחק לית בין דיקא
לרביבא אלא כמי שנינו
להם בתמנה. א"ל רב אדא

ד"ה משלם מה שנתנו. רבא מתרן לה לטעמיה ככלים שדרקן להטמין בגדיש: אלא דמי גדיש: אס הבעירו בעל השדה ולא קביל עליה אלא נטירותא דגדיש: התיין וחיפן בשעורים. אע"פ שנתן לה אלו שותין אינו משלם ראיתי אלא שעורין לפיק לזו נוהרתי כן כל כך: מה אפי לוי גדיש דאזקסיה. גידים ששרפתו או שהשלקמו לים. ולא דמי למשאל מוקס לחזירו להגדיש שעורין והגדיש טעים לאמרן לעיל אינו משלם אלא דמי שעורין דבעירי לא מניק גידים הוא אלא פושע דכתיב (י) כי תלך אש מעממה מפי המורה: פשעה זו. לא שמרתי כדרך השומרים ואזד: [בדרבנא] **מסניסו לה.** משמיה דרבא אמריתו לה: **שעורין וחיפן נטמין.** ונתן לו רשות להגדיש שעורין ולא חטין: **שמעים מילתא לר' יהודה.** אליבא דר' יהודה דמתי: **עשו תקנת גגול נאשו.** כי התי דמקנו רבנן לנגול ליטבע כמה גולו ויטול דתן נכנסת שבעות (דף מד): אלו נשבעין ונוטלין השכיר והגגול כך תקנו נאשו שיטבע מה טעמין ויטול: **אליבא דמ"ד לא דיינין דינא דגרמי.** כפרק הגזול ומאכל (לקמן דף ק"ז): **בכספתא.** ארנן שמתיין זו כספיה: **אמיה.** עשיר שאומנין אותו לכלי כסף: מתני'

במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלכה ורלקה בתוך שלו חבירו אבל מדליק בתוך של חבירו (דברי הכל) משלם כל מה שהיה בתוכו ומודה ר' יהודה לחכמים כבמשאיל מקום לחבירו להגדיש גדיש והגדיש והטמין שאין משלם אלא דמי גדיש בלבד להגדיש חטין והגדיש שעורין שעורין והגדיש חטין וחיפן בשעורין שעורין וחיפן בחטים שאינו משלם אלא דמי שעורין בלבד אמר רבא הגותן דינר זהב לאשה ואמר לה הזוהרי בו של כסף הוא הויקתו משלמת דינר זהב משום דאמר לה מאי היה לך גביה דאזקתיה יפשעה בו משלמת של כסף דאמרה ליה נטירותא דכספא קבילי עלי נטירותא דדהבא לא קבילי עלי א"ל רב מרדכי לרב אשי אתון בדרבא מתניתו לה אנן ממתניתא פשימא לן חטין וחיפן בשעורין שעורין וחיפן בחטין אינו משלם אלא דמי שעורין בלבד אלמא אמר ליה נטירותא דשערי קבילי עלי הכא נמי אמרה ליה נטירותא דדהבא לא קבילי עלי אמר רב שמעית מילתא לר' יהודה ולא ידענא מאי

היא אמר שמואל ולא ידע אבא מאי שמיע ליה לר' יהודה דמחייב על נוקי טמוין באש יעשו תקנת גגול באשו בעי אמימר עשו תקנת גגול במסור או לא אליבא דמ"ד לא דיינין דינא דגרמי לא תבעי לך דמסירות נמי לא דיינין אלא כי תבעי לך אליבא דמ"ד דיינין דינא דגרמי. עשו תקנת גגול במסור דמשתבע ושקיל או לא יתיקו ההוא גברא דבטש בכספתא דחבריה שדייה בנהרא אתא מריה ואמר הכי והכי הוא לי בגוה יתיב רב אשי וקא מעיין ביה כי האי גוונא מאי א"ל רבינא לרב אחא בריה דרבא ורבא אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי לאו היינו מתניתין דתנן ומודים חכמים לר' יהודה במדליק את הכירה שמשלם כל מה שבתוכו שכן דרך בני אדם להניח בבתיים אמר ליה אי דקא טעין וזוי הכא נמי הכא (במאי עסקינן) דקא טעין מרגניתא מאי מי מנחי אינשי מרגניתא בכספתא או לא יתיקו א"ל רב יומר לרב אשי טעין כסא דכספא בבירה מאי אמר ליה חזינא אי אינש אמיד הוא דאית ליה כסא דכספא אי נמו אינש מהימנא הוא דמפקדי אינשי גביה משתבע ושקיל ואי לא לאו כל כמיניה א"ל רב אדא בריה דרב איבא לרב אשי מה בין גולן לחמסן א"ל חמסן יהיב דמי גולן לא יהיב דמי א"ל אי יהיב דמי חמסן קרית ליה והואמר רב הונא תלודה ובין זביניה זביני לא קשיא הא דאמר רוצה אני הא דלא אמר רוצה אני: מתני'

לרבי יהודה בחייב על נוקי טמוין באש בו. לרבנן נמי היה מני למימר דעשו תקנה צריכה בכל דבר ובגדיש צמורין אלא רבותא אשמועי' לרבי יהודה חפי' ארנקי בגדיש עשו תקנת גגול: **עשו תקנת גגול במסור או לא.** כתב רב אלפס כגון שיש עדים שמסרו ואיזד ממנו ואין יודעין כמה תיקן וכל תיקן דממונא לקולא וכשם רב האי גאון כתוב שיטבע ויטול מחלה שכל תיקן דממונא חולקין ואין נראה לר"י לחייב כלל משום תיקון ר"מ מפרש דהך צעיא כשהמוסר ממכיש את הנמסר דומיא דנגול שבעות זינן מכשירא אבל אם המוסר עלמנו אלו יודע כמה ישבע נמסר כמה הפסיד ויטול ולר"י נראה דהך צעיא אפילו אין המוסר יודע דומיא דתקנת גגול נאשו שאין הנשבע יודע כמה הפסיד הניק דמבעי ליה צמסור אי עשו תקנתא או לא:

מ"י מנחי אינשי מרגניתא בכספתא או לא. אפילו יש עדים שהיה צו מרגניתא מצעיא ליה דשמא לא אצעי ליה לאסוקי אדעתיה להאי ולא אמרינן מאי הוא ליה גביה דאוקיאה כיון דלא רגילי אינשי לאנחי כלל ולא דמי לדינר זהב לעיל דאצעי לה לאסוקי אדעתא טפי דפעמים שאומר כן דירא שאם הימה יודעת שהוא של זהב לא הימה

שומרתו ולא דמי נמי לארנקי בגדיש דרגילין טפי דמנחי מרגניתא בכספתא ואין לפרש דלענין שבעה מצעיא ליה אי עשו תקנת גגול ויהא נאמן לומר שהיה צו מרגניתא דא"כ מה היה אומר לרב אשי לאו היינו מתני': **מה בין גולן לחמסן.** בלשנא דקרא אין חילוק ציניהם והכא קבעי מה בין גולן לרבנן לחמסן דרבנן דמניא צפ' זה בזכר (פאהדין דף ט' ב) הוסיפו עליהם הגולנים והחמסנים ומפרש גולן לא יהיב דמי וצמלאת חרש שוטה וקטן כדמוקי ליה התם דאין פסול מן התורה אלא משום דרכי שלום: **חמסן יהיב דמי.** וכשלא אמר רוצה אני כדמפרש אבל מן התורה אינו פסול אלא היכא דלא ידע דמי אבל היכא דיהיב דמי כשר אע"ג דלא אמר רוצה אני אע"פ שעובר על דלא דלא תחמוד הא אמרי' צפרק שניט אוחזין (ב"מ דף ט' וכו') וכל דהוה גולן לא תחמוד לאינשי בלא דמי משמע לכו והיאל דקוף מכלתמן (דף ק"ט). דמיתני מחסם בני יהודה דלפילו היכא דיהיב דמי הוה כאלו נוטל נשמתו לאו דרשה גמורה היא אלא אסמכתא בעלמא דקרא היינו גולן דלא יהיב דמי וא"ת כיון דחמסן דיהיב דמי פסול מדרבנן א"כ כי אמרי' צפ' שניט אוחזין (ב"מ ד' ה' וכו') אלא הא דלמך רב הונא משביעים אותו שבעה שאינה צרשותו נימא מיגו דחשיד כו' ומשני מורה ואומר דמי קהיבנא מ"מ מה תירן צכך אס הוא מעבד הפקדון צידו ורוצה ליפטור צדמים בעל כרחו של בעלים היי הוא חמסן ופסול לשבעה מדרבנן ואכתי נימא מיגו דחשיד כו' וי"ל דמ"מ בגולן דאורייתא אין להוכיח שלא יהא חשוד אשבעתו ועוד דחמסן דרבנן כשר הוא ואינו פסול עד שיכריזו עליו כדלמך צפ' זה בזכר (פאהדין ד' כו'): ואפילו אס הוא יודע שנשעה חמסן צענין זה שמא לא ראו חכמים לפסלו צכך וגם לא להכריזו אלא דוקא כי שקיל וחיטף צורע בעל כרחיהו דבעלים והמקשה דקא פריך נימא מיגו דחשיד כו' אע"ג דלא ואי קיט לן דגולן דרבנן צענין הכרוה ואינו נפסל עד אחר הכרוה כל עיקר לא היבא דבר רב הונא אלא משום דמקשה והא קעבד בלא תחמוד א"כ הכי מקשה כיון שפטר עלמנו כמה שטענו נגנבו לא נאצדו ואינו משלם דמיים אלא לפי שאינו רוצה ליטבע ואס היה פוטרו מן השבעה לא היה משלם כלום א"כ נימא מיגו כו' ומשני מורה ואומר כו' וגם אס היה פוטרו מן השבעה שמא כמו כן היה משלם דמיים לפי שמעבד הפקדון צידו ולהכי לא חשיד אמונא: פסולה

תלודה וכו'. ממ משלו אומר או עשו לו יסוין עד שחבר וקילג דמיים ואמר רוצה אני, ובגביה דביני. ולא יוכל לחזור בו (ושב"ס ב"ב מ"ז).

גלוין הש"ס
גב' עשו תקנת גגול במסור. עין לעיל דף ד'
ע"א מוס' ד"ה תמורה.
ולקמן ע"ב מוס' ד"ה יאלו שטרות:

מוסף רש"י
התורה וכו'. ממ משלו אומר או עשו לו יסוין עד שחבר וקילג דמיים ואמר רוצה אני, ובגביה דביני. ולא יוכל לחזור בו (ושב"ס ב"ב מ"ז).

כו א מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו ב מיי שם טוש"ע שם
טו:
כו ג ד טוש"ע ח"מ ק"י
לאל ספי' ד:
כו ד מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו ה מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו ו מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו ז מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו ח מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו ט מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו י מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו יא מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו יב מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו יג מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו יד מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו יה מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו יו מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו יז מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו יח מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו יט מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:
כו כ מיי פ"ד מהל' נ"מ
הל' יא סגנו עין סט
טוש"ע ח"מ ק"י מה ספי'
ד:

גב' עשו תקנת גגול במסור. עין לעיל דף ד'
ע"א מוס' ד"ה תמורה.
ולקמן ע"ב מוס' ד"ה יאלו שטרות: